

Martin Ingemanns dimissionstale

Taler

Martin Ingemann
Rektor på Egaa Gymnasium

Dato

26. juni 2020

Sted

Egaa Gymnasium, Mejlbyvej 4

1

Om planlægning, forventninger og tilværelsens uforudsigelighed

Kære Studenter

5

Når jeg står her og ser ud over jer, er alt som det plejer og alligevel er ingenting helt det samme. For godt tre måneder siden stod I og trippede. Parate til at springe ud som studenter og som unge voksne. De fleste af jer havde ret klare forventninger til de måneder, der stod foran jer. Måneders indre planlægning lå klar til at blive ført ud i livet.

10

Sådan blev det ikke – ikke i første omgang i hvert fald. Mens Danmark lukkede ned blev også jeres planer sat på pause. De faste traditioner, de planlagte begivenheder, alt det man i løbet af de sidste tre år havde forestillet sig og glædet sig til. Alt dette var pludselig kastet op i luften i et mere end almindeligt hektisk forår.

15

Og nu: tre måneder senere sidder I her som nyligt udsprungne studenter. Færdige fra Egaa Gymnasium. Med hovederne fulde af viden, med hjerterne fulde af mod på verden og med hænder sprittet godt af: Klar til at gribe livets mange muligheder. Og med den erfaring i bagagen: at tingene trods alt falder på plads - måske på en anden måde end planlagt – men de falder op plads.

20

Særligt gennem de seneste måneder har I gjort jer en række erfaringer, som på mange måder har været både helt almindelige og samtidig helt usædvanlige.

25

Det vil jer gerne uddybe lidt.

Det helt almindelige består først og fremmest i, at I har gjort jer den erfaring, at i

30

nogle situationer lader tilværelsen sig ganske enkelt ikke planlægge. At ofte sker ting uden at nogen har bestemt det. Både det der udfordrer tilværelsen og det der glæder. Det er et vilkår.

- 35 Det helt usædvanlige består i, at hele den hektiske omformning af vores hverdag ikke var et individuelt anliggende, men en fælles vilkår.

Vi var sammen om at få alle planer sat på pause. Vi har sammen om at opleve at blive fastholdt i det uforudsigelige. Det var på det usædvanlige. At vi som
40 fællesskab kollektivt måtte erfare, at engang i mellem kan verden ganske enkelt ikke forudsiges.

Men egentlig ved vi det jo godt inderst inde – vi voksne burde i hvert - men glemmer det måske lidt – og glemmer måske især at fortælle det til jer unge: at
45 planer næsten altid på den ene eller en anden måde bliver forstyrret af virkeligheden.

At uanset hvor grundige vi er i planlægningen, så er der altid en række tilfældigheder og udefrakommende påvirkninger, som kan skubbe til det hele.
50 Oftest bare en lille smule, andre gange noget mere. Sådanne forstyrrelser af planerne er faktisk på ingen måde usædvanligt. Det usædvanlige bestod som sat i, at vi alle sammen oplevede det på samme tid.

Denne tilværelsens grundlæggende foranderlighed er et helt fundamentalt
55 vilkår, som vi i vores velorganiserede og planlagte samfund faktisk har lidt svært ved at håndtere.

Det passer os ikke, når vi ikke ved præcis, hvad der skal ske fremadrettet. Når planerne smuldrer og forventningerne til den nærmeste fremtid ikke længere har
60 helt fast grund under fødderne. Når det eneste vi ved er, at planerne kun holder indtil de bliver ændret – og dette med kort varsel.

Det er i sig selv et paradoks, at et samfund, der som vores på mange måder definerer sig selv som et fremadskuende og udviklingsorienteret samfund og
65 relativt frivævende i forhold til traditioner, at det har så svært ved det uforudsigelige. Vi bliver grundlæggende utrygge, når de på forhånd definerede planer forskubbes og forventningerne dermed skuffes.

70 Vi er vant til at kunne planlægge tilværelsen temmelig detaljeret. I har allerede mødt det mange gange: udviklingsplaner i skolen, studievalg, grundforløbsvejledning og nu måske også kommende uddannelses- og karriereplaner. Senere bliver det familieplanlægning, økonomiplanlægning og i sidste ende pensionsplanlægning og tilbagetrækning. Jeg kan - sådan i parentes
75 bemærket - orientere jer om, at I skal planlægge at være på arbejdet til I bliver mindst 72 år. Tyg lige på det. I er ikke færdige med studierne endnu, men vi har allerede planlagt jeres gennemsnitlige tilbagetrækningsalder. Den lader vi lige stå et øjeblik.

80 Det er denne planlægning som indimellem – og faktisk helt forventeligt – ramler sammen med tilværelsens mange små og store uforudsigeligheder. Det er ganske enkelt et vilkår.

Nu skal det ikke lyde som om, at det ikke er en god ide at tænke frem. Det er jo
85 netop planlægningen og organiseringen samt evnen til at kunne forudsige det, der kommer, som er en af styrkerne ved vores stabile samfundsmodel.

Så selvfølgelig er det helt fornuftigt at planlægge, men man skal huske planlægning netop er... planlægning. Og at planer altid er fornuftige, når de
90 lægges. Ellers havde man jo lagt en anden plan.

Men planer er altid lagt i fortiden og rettet mod fremtiden. Og undervejs fra fortiden til nutiden kan man jo både blive klogere og forandre sig. Prøv bare at
tænk på jer selv for tre år siden, da I gik ind ad hovedindgangen.

95 Desuden – og det er det rigtig vigtige: Mellem fortiden og fremtiden ligger 'øjeblikket'.

En dygtig musiker i kendt 60-band fra Liverpool, har engang sagt at: "Life is
100 What Happens to You While You're Busy Making Other Plans".

Med andre ord: Planer og planlægning er godt, men husk, at planer ikke er selve formålet med jeres liv. Livet sker uden for planerne.

105 Hvis der noget, der er blevet tydeligt under de seneste måneder, så er det, hvor meget planer fylder i hverdagen: Forretningsplaner, træningsplaner, uddannelsesplaner, madplaner, køreplaner, mødeplaner og meget, meget mere.

110 Og hvor var det på mange måder bemærkelsesværdigt, at når de faste planer for en stund ophæves, så bliver det pludselig muligt igen at have mere på øjeblikket og at gribe de mange muligheder - som tilværelsen også indeholder - på nye og kreative måder.

115 Der skal ikke herske nogen tvivl om, at vi alle har savnet det fællesskab, som også blev lukket ned. Det står fast. Den del ville vi gerne have været foruden. Og der er nok heller ikke megen tvivl om, at planerne og planlægningen også nok skal vende tilbage. Det er begyndt og vi beder dagligt politikerne om at kunne planlægge mere og længere frem.

120 Men hvis vi skal tage noget med fra de hektiske måneder, så kunne det være den erfaring, at ændrede planer – udover streamingtjenester - også giver plads til noget andet: til eftertænkksomhed, til fokus på øjeblikket, til fordybelse, til nysgerrighed og faktisk også til fællesskabet, men i den lidt mere nære udgave.

125 Det må I godt holde en lille smule fast i. Ikke nødvendigvis i form af en strategi for et liv uden planer, men som en lille løbende refleksion over de valg i tager og den vej de fører jer.

Nu har I gennem de seneste mange år af jeres liv været en del af andres planer.
130 Lagt af skole, forældre, uddannelser. Nu skal I til at lægge jeres egne. Inden i begynder på dette, så har jeg råd til jer. Om de er gode, det afgør I selv.

For det første: Forvent forstyrrelser af jeres planer. Opsøg dem endda engang i mellem. Se det ikke som et nederlag, hvis planerne skal ændres. De vil
135 nødvendigvis blive forandrede, alene fordi I forandrer jer - eller fordi livet, tilværelsen og verden omkring jer forandres.

Hvis I holder fast i dette, så vil det også blive nemmere at håndtere forventninger til fremtiden - måske især jeres egne - og det pres I som generation
140 så tydeligt oplever. Planer er jo netop kun planer og ikke virkelighed.

For det andet: Hvis nogen i de kommende dage spørger jer: Hvad er planen efter sommer? Så behøver I ikke svare. I kan sige, at det har jeres rektor sagt, at I ikke skal. Nu har I arbejdet med skole, lektier, afleveringer og meget mere i en
145 lang årrække - og I har gjort det godt og I har alle kæmpet for de huer, I nu har på hovedet. Nu har I fortjent at fejre det for en stund. Helt uden planer. De skal

nok finde vej til jer bagefter. I har mindst 52 år.

150 Så kære studenter: Kast jer ud i tilværelsen. Læg planer som I vil, men lov mig, at I lægger lidt ratslør ind i planerne. Giv jer selv lov til at lave om på både mål og planer. Det bliver nødvendigt, for I skal være i gang længe – og ingen tilregnelige mennesker kan for alvor tro på, at man kender sine drømme om 52 år.

155 Husk undervejs i jeres planlægning, at nogle gange må man lægge planer alene, men oftest kan man heldigvis lægge dem sammen med andre.

Vær opmærksom på andre, når du lægger planer.

160 Nogle gange holder planerne, andre ikke. – og det er godt sådan.

Nogle gange fører planerne til målet andre gange ikke. Men så fører de til noget andet.

165 Nogle gange går planerne langsomt. Andre gange går det hurtigere end godt er. Tit når man slet ikke at lægge planer.

Nogle gange har man kontrol over planerne – andre gange har man overhovedet ikke. Og tro mig: det sker for os alle.

170

Og nogle gange – bare nogle få gange – skal I måske lade planerne hvile for en stund og bare nyde øjeblikket Så kan I altid gå i gang med planerne igen bagefter.

175 Kære studenter: Held og lykke med planerne og øjeblikkene imellem dem. Hermed dimitterer jeg jer som studenter fra Egaa Gymnasium 2019

Tillykke med eksamen!

180

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler og producent

Kildetype

Digitalt manuskript

185

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/martin-ingemanns-dimissionstale-2020>

190

195

200

205

210

215

220